Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыныһы 15 күнүттэн тахсар

№ 92 (4515) | 1974 сыл. От ыйын 30 күнэ ОПТУОРУННЬУК | Сыыһата 2 харчы

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН СЕССИЯТА

Палаталар түс-туспа мунньахтарыттар от ыйын 25 күнүн иккис анарыгар Мандатнай комиссиялар председателлэрин: Национальностар Советтарыгар—Э. А. Шеварднадзе уонна Союз Советыгар—В. К. Месяц дакылаттарга истилибиттэрэ.

Национальностар Советтарыгар 57 национальностар представителлэрэ талыллыбыттар. Оттон ССРС Верховнай Советыгар бүтүүүттүттэр. Союз Советын национальнай составабын кытта аахталхха, 61 национальность баар. Киниилэр барыта бииргэ бинир семоҕо советскай норуот представителлэриниэн буолаллар.

Союз Советыгар норуот хаһаайыстыбатын сүрүн салааларын: металлургическай промышленность, чох, нефть уонна неби обработкалыыр, массынна онгорор, прибор онгорор промышленность, тутуу уонна тутуу материалларын промышленноҕун, совхоһтар, субсидияҕа элбэхтэр. Верховнай Совет депутаттарын колхоз производствотун [illegible] үлэһиттэрэ талыллыбыттар. Киниилэр ортолоруттар—хонуу бириигэдэлэриэ, суоһу нитэр фермалар үлэһиттэрэ, бригадьырдар, звеньевойдар, механизаторлар, колхоотар председателлэрэ.

Депутаттар анардарыттан орудуктара—рабочайдар уонна колхоотаахтар, үлэ дьоннорэ, киниилэр илиилэриэн биһиги обществобут материальнай быйаҥа быһаччы айыллар.

Депутаттар ортолоруттар—партийнай уонна советскай үлэһиттэр, советскай интеллигенция представителлэрэ.

Верховнай Совеска—1100 кэриҥэ ССКП чилиэннэрэ уонна чилиэннэҕэ кандидаттар, 400-тэн тахса партията суохтар. Бу манна коммунистар уонна партията суохтар блоктарын тыыннаах күүһэ уонна норуот тулхадыйбат бииргэ сомоҕолоро тумүллан кэстэр.

Союз Советын уонна Национальностар Советтарын биллиэннэр составтарын анаардарыттан орудуга саҥа талыллыбыттар. Ити курдук, Верховнай Совет хас ыҥырыытын ахсын государство дьыалаларын салайыы улахан оскуолатын үлэһиттэр саҥаттан саҥа представителлэрэ бараллар.

Союз Совета уонна Национальностар Советтара мандатнай комиссиялар дакылаттарын биэрэтгиттилэр.

Союз Советын уонна Национальностар Советтарын мунньахтарыттар ССРС Верховнай Советын палаталарын бастайааннай комиссиялара тэриллиннилэр.

х х х

От ыйын 26 күнүгэр ССРС тохсус ыҥырыылаах Верховнай Советын бастакы сессията үлэтин салдьата.

Саҥарыллар 9 чаһска Союз Советын уонна Национальностар Советтарын холбоһуктаах мунньахтара аһыллыбна.

Депутаттар уонна ыалдьыттар Коммунистическай партия уонна Советскай правительство салайааччыларын итинник көрүстүлэр.

ССРС Верховнай Совета ССРС Верховнай Советын Президиумун талыыга киирэр. Тыл ССКП КК Генеральнай секретарыгар депутат **Л. И. Брежневкэ** бэриллэр. ССКП Киин Комитетын Верховнай Совет партийнай болөҕүнэн уонна палаталар кырдьаҕастарын советынан өйөммүт сорудаҕынан табаарыс Л. И. Брежнев ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателиниэн ССКП КК Политбюротун чилиэнин депутат **Н. В. Подгорнайы** хатталан таларга этии киллэрэр.

ССРС Верховнай Совета итии этиини бииргэ саҥаанан ылыыга.

Депутат **Н. В. Подгорнай** үрдүк [illegible] Никитин, ССРС Советын Президиумун Председателин солбуйаччылары, Президиум секретарын итиэннэ ССРС Верховнай Советын Президиумун чилиэнэрин таларга этии киллэрэр. Киин этиктэн ССРС Верховнай Совета бииргэ саҥаанан биһирээтэ.

Итии кэпиитэн депутат **М. П. Георгадзе** дакылаатынан Верховнай Совет ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйаахтарын бииргэ саҥаанан биттэргэттэ, итиэннэ туһаныллыбыт Сокуоннары уонна уурааҕтары ылыыга.

Союз Советын итиэннэ Национальностар Советтарын холбоһуктаах мунньахтарыгар председательстваччы депутат **В. П. Рубин** ССРС Правительствота ССРС Верховнай Советын иннигэр болоҕуочуйатын устарын туһунан ССРС Министрдэрин Советын Председателэ депутат А. Н. Косыгин сайабылыанньатын аҕаан иһитиннэрдэ.

Депутаттарынан уонна ыалдьыттарынан итиитин көрсүллүбүт ССКП КК Генеральнай секретара депутат **Л. И. Брежнев** Советскай Союз Коммунистическай партиятын Киин Комитетын сорудаҕынан депутаттар дьүүлэһиилэригэр ССРС Министрдэрин Советын Председателиниэн табаарыс **А. Н. Косыгины** хатталан анныр уонна киниэхэ ССРС Верховнай Советын көрүүтүгэр ССРС Правительствотын составабын киллэрэригэр сорудахтыыр туһунан ССРС Верховнай Советын партийнай болөҕүнэн итиитин палаталар кырдьаҕастарын советтарынан өйөммүт этиини киллэрдэ. Ити этии үһүн ытыс тыһыкыытынан көрсүллүбүнэ.

ССРС Верховнай Совета Советскай Правительство үлэтин бырыргэ, ССРС Министрдэрин Советын Председателиниэн таб. А. Н. Косыгины аныырга уонна киниэхэ ССРС Верховнай Советыгар Правительство составабын туһунан этиини киллэрэригэр сорудахтыырга Ураах ылыыга. Верховнай Совет ССРС Правительстволун тэрийиэр диэри байэтии аҕаҕынньэтэрии салгыы толоруортар Министрдэр Советтарыгар сорудахтаыыга.

х х х

Союз Советын уонна Национальностар Советтарын күн иккис анарыгар буолбут холбоһуктаах мунньахтарыгар сессия кыттыылаахтара ССРС Правительстволун—ССРС Министрдэрин Советын тэрийиэр туһунан боппуруоһу көрдүлэр. ССРС Министрдэрин Советын Председателэ депутат **А. Н. Косыгин** ССРС Верховнай Советын көрүүтүгэр Правительствоҕун составабын киллэрдэ. Сессия ССРС [illegible] Советын составабын бииргэ саҥаанан биттэргэттэ.

ССРС Генеральнай прокурорунан **Р. А. Руденко** аныанна.

Маҥан ССРС тохсус ыҥырыылаах Верховнай Советын бастакы сессията үлэтин бүтэрдэ.

(ССТА).

ХОДУҺА — УДАРНАЙ ФРОНТ

Хоно сыылҕан хоннохтоохтук

Улахан Күөл. Коммунистическай үлэ ударынга коммунист Гаврил Николаевич Макаров салаайааччылаах оттуур звено 16 чилиэннээх. Үгүстэрэ үөрэнээччилэр, ыччаттар. Кэлэ охсоругар үһүнүк үлэлээбит Семен Петрович Платонов—элбэх ыччаты үлэҕэ үһүйбүт, үөрэппит киһи. Кини быйыл уолун Колыны илдьэ сылдьан оҕустарар.

Звено үлэһиттэрэ быйыл икки төһө да хойутаан турдаллар, хойыы-үйэ 14 тонна оту кэбиһэн күрүөлээтилэр, Дьлуурдаах отчуттар ардах диэн тохтооботтор, хотуурдарын сүгэ сылдьар дьон. Ол курдук, үс төгүллээн кэлбит улахан ардахтар биириэмэлэригэр үс сиргэ сеҥиһы баланнээтилэр.

Звено сорох үлэһиттэрэ охсор массыына кыайан киирбэккэ, арыылаан хаалларбыт уулаах, хулбалаах, тоҥургэстээх сирдэрин батыһа сылдьан илии хотуурукан охсон күһүйэллэр. Ити курдук техника уонна илии үлэлэрин сөпкө дьүөрэлээн, этэргэ дылы, сэрбэйбитин ордорбокко, хаачыстыбалаахтык хомуйан иһэллэр.

Звено отчуттара, бу тэтимнэрин ыһыктыбатахтарына, сотору графикка киирэр, былаантаах 2500 центнер отторун балаһыннар толору кыахтаахтар. Бу күннэргэ отчуттар ходуһаҕа эрдэ киирэн, хойут тахсан, режими кытаанахтык тутуһан, хоно сылдьан хоннохтоохтук уонна кохтоохтук үлэлииллэр.

«СО» корр.

КЫРАЛЫЫН, КЫРДЬАҔАСТЫЫН

Улахан Күөл бириигэдэтигэр кырдьаҕастар уонна пенсионердар сыл аайы массыына кыайан оттообот отохторуттэн, ууларын кытылларыттан, үрүйэлэртэн-харыйалартан таах хаалар үгүс оту ороочулар. Быйыл ардахтаах сайын буолан отохторго уонна кыараҕас сирдэргэ от бэртэк үүммүт. Маша быйылгы кыстык уонна сыл анардаабы социалистическай куоталаһыы ороһуогуна кыайымылааба звеновод сылгыһыт С. В. Макаров салаайааччылаах илии звенота Танда сирдэриниэн хоно сылдьан оттуур. Киниилэр 1300 центнер оту кэбиһан туттарар былаанныахтар.

Оттон пенсионер Д. Е. Трофимов бырааттыы оҕолорун (бэйиэскэ үөрэнэр Петяны, тордуска үөрэнэр Ваняны уонна Митяны) батыһыннара сылдьан Сылдьыры алаас отохторуттэн уонна куолун кытыытыттан 35 центнер оту кэбистэ, 65 центнери бүтүлүннэ туруорда.

Икки группалаах инвалид Н. В. Пономарев, төһө даҕаны үлаханнык төрө-хайа түспэтэр, сүрэҕин баҕатынан, кыргыттара 4 №-дээх Төҥүлүтээри СПТУ үөрэнээччита Машалыын, бэйиэскэ үөрэнэр Иралыын Уһун Күөл отоҕор сии-моҥа элбэх бүтүлү туруоран бачыгыраппыттар.

Илии отчуттара, от баар, үлэлэрэ тиллэр буолан саҥалара бэртэк кэтэрүллэн үлэлииллэр.

Биһиги корр.

ТЭТИМ КҮҮҺҮРЭР

Белугур. Участок баҕаһыаны туругунан, график быһыытынан, 11900 центнер оту кэбиһиэхтэох. Оҕ дьыл түспэ уратыларынан кыайтарбата. Ити кэмнэ барыта 3690 центнер от күрүөлэннэ, график 31 бырыһыан туолла.

Ордук үтүгэй түмүгү В. Х. Павлов салайар колотуи звенота ситиһэн иһэр. Киниилэр баҕаһыаны түмүгүнэн графиктарын 76,9 бырыһыанын тутустулар, атыннык эттэххэ, 700 центнер оту кэбистилэр. Оттон Н. Н. Игнатьев толору механизациилаах звенота 1120 центнер оту чомчоттон, графигын 42,6 бырыһыан толорон иһэр.

Биирдик звеноларынан ити курдук илии-кэлин түсүһэн Амма участагын отчуттара күргүөмнээхтик үлалии-хамсыы сылдьаллар. Киниилэр бу күннэргэ социалистическай куоталаһыыны киэҥник тарҕаталлэр. Биллэрин хас биирдии декада, күн, чаас быһаарар суолталаахтарын таба ойдоон, В. Д. Васильев, А. И. Кузьмин, Д. В. Саввин, И. И. Петров звеноларын үлэһиттэрэ ходуһалартан тахсыбаттар.

С. ПОПОВ.

ОТЧУТ ОҔОЛОР

Соловьев. Рабочай Гаврил Устинов оттообун быйылгы сезонугар үөрэнээччилэр звеноларын салайар. Киниэхэ олохтоох ааныс кылаастаах оскуола 17 ардах сыһыарыллыбыта.

Бу дьонун байалэрэ туспа режимнээхтэр, сыныйалаҥнаахтар, ардах эмиэ киниилэри маһайдээбэккэ буолбат. Оҕ эрээри дьонун, хата, 200-тэн тахса центнер кэбиһилээх оттонгулар.

Н. СОФРОНОВ.

Ийэ дойду маҥхаанайдарыгар

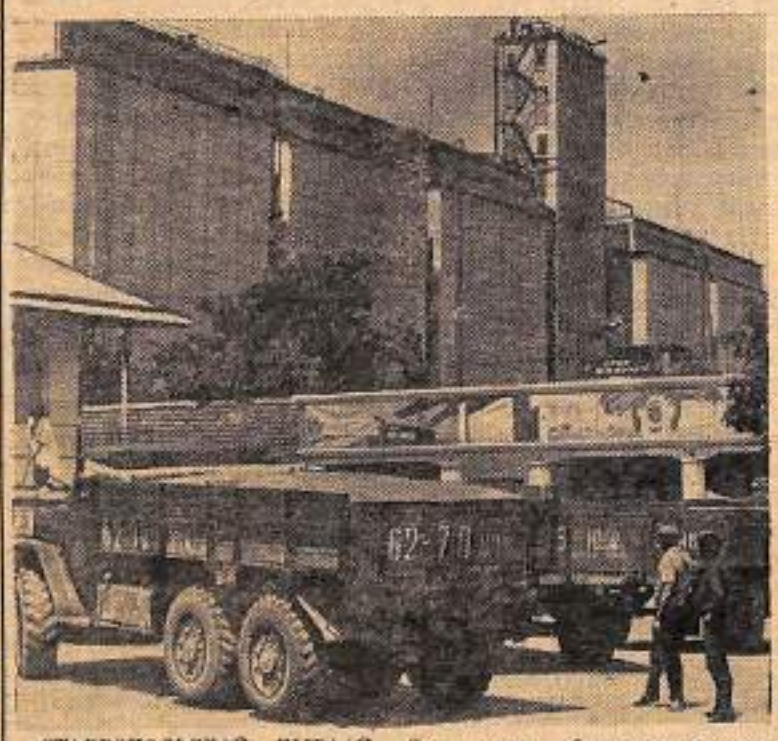

СТАВРОПОЛЬСКАЙ КЫРАЙ. Саҥа үүнүү бурдугун тиэммит автомашиналар бүтэр үһүгэ суох субуһаллар. Петровскай уонна Туркменскай ороһуоннар хамыайыстыбаларыттан караваннар бүрдүгү тутар. Светлоградскайдааҥы пууһыга (снимокка) калааллар. Элеватор хонук ахсын тон тыһыынчаттан тахса тонна бурдугу переработкалыыр.

К. Тарусов фотота. **ССТА фотохрониката.**

ҮҮТ УОННА ДЬОНУ КЫТТА ҮЛЭ

Партком көһө сылдьар муннъаҕыттан бэлиэтээһиннэр

ССКП райкомун бюротун уонна райсовет исполкомун холбоһуктаах муннъаҕар оройуон хаһаайыстыбаларын социалистическай куоталаһыыларын сыл аҥардаах түмүгүн дьүүлэһэнигэ үүтү маһыыгга уонна государствоҕа атыылааһыныгар Сүбүрүүскай аатынан совхозка улахан хааһыаҥ таһаарыллыбыта бэлиэтэммитэ.

Совхоз парткома, холбоһуктаах муннъах уураахтын олоххо киллэриинэн сибээстээн Балтооро отделениетын фермаларыгар бэрэбиэркэ ыыттаа уонна ол түмүгүн миэстэтигэр тиийэн дьүүллээтэ. Тоҕо бу отделениеҕа аналлаах бэрэбиэркэ ыытыллыбыта, аналлаах боппуруос көрүллүбүтэ наннa дьыала үчүгэйэ суоҕуттан буолбутун тута өйдөөххө сөп. Онуу кылгастык ырытан көрүөҕүҥ.

Отделение урдуннэн үүтү валовай ыаһын уонна государствоҕа атыылааһын сыл аҥардаах былааннара сиирэ-халты толоруллубуттар. Ол эрээри итини үлэ сэптээхтик ыытыллан иһэрин туһунан түмүгү оҥорорго хаһыык да кыаҕы биэрбэт. Сайыҥҥы быйаҥнаах ыйдарга элбэх үүтү ыырга баар кыахтар ырааҕынан сити туһаныллыбатахтар, онуу аһаан тэрийэр үлэҕэ бодор итэҕэстэр, эппиэтинэһэ суох, котүмэх быһыылар таһаарыллыбыттар.

Отделение үс фермалааҕыттан үүтү ыаһын былаана аҥардас Силистээх ферматын суотугар толорулдубут. Сыл аҥардааҕы былааннарын Чырыдаайы 76,2, Кыыл Баһыылааҕы «Кэскил» 92,6 бырыһыан, оттон 20 ыанньыксыттан 9, ол иһигэр бэс ыйыгар 3 эрэ ыанньыксыт толорбуттар. Ити кэлин ыйдарга, ордук сайылыкка тахсан баран, үлэ улахан ньыг молтотуллубутун туоһулуур. Оттон от ыйыгар киирэн баран баар итэҕэстэр туоратыллыбатахтарын, салгыы таһаарылла туралларын ыытыллыбыт бэрэбиэркэ түмүгэ көрдөрдө.

Бидиҥҥи туругунан фермаларга эбии аһылык букатын да тэрийиллибэтин кэриэтэ. Үс «КВ» оһохтор үлэлээбэккэ сыталлар, онон кээнньорбо оҥоһуллубат, лабыкта туһунан санаан да көрбөттөр. Онноҕор арыый кобучуу үүтү ыан, былааны толорон иһэр Силиэтээх ферматыгар кэлин бириэмэҕэ эбии аһылык утуммаахтык сиэтиллибат буолбут. Элбэх этириктэйин кэнниттэн ыанньыксыкка иккилии куул комбикорму аҥалан тиэргэҥҥэ суоҕэбиттэрин уөр сүөһү урдуттан тэпсэ сылдьан сиэбит. Ыаҕы ыаһын режимэ тутуһуллубат, ынахтар сүтүүлэриттэн ыам котутуллуутэ үгүс. Кэлин күннэргэ үүт таҥнары түһэн иһэр. Бу фермаҕа үүтү сүөгэйдии олороллор. Ынахтарын аҥара эрэ сантарыллыбыт. Үчүгэй старшай суох буолан, эдэр ыанньыксыттары үөрэтии, сүбэлээһин оҥоһуллубат. Итилэр түмүктэригэр бу ыйдаах былааны толоруу ыраахан буолбут.

Мантан урата үүккэ халлан иһэр фермаларга кэллээххэ, эсэо молтох хартыынаны, ыһыллаҕас быһыыны көрөбүн. Чырыдаайыга 103 ынахтаах 6 ыанньыксыт үлэлиир. Кинилэртэн бэс ыйдааҕы былааны соҕотох А. П. Корякина эрэ толорбут. Ферма үрдүнэн былааны толоруу 80 бырыһыаҥҥа тэҥнэһэр. Манна үлэ режимин тутуспат буолуу, ыамы котутуу үгүстүк тахсыбыт. От ыйын 17 күнүгэр күнүскү ыамы маҕаҥка эрэ ыанньыксыттар бэһуолэкка маҕаһыыҥҥа барбыттар. Сорох кэмҥэ киинэҕэ барааары киэһээҥи ыамнарын 4 чааска ыылар эбит. Маннык быһыылар атын да фермаларга баалларын туһунан кэпсииллэр.

Фермаларга үүт аһыйыыта, буорту буолуута таһаарыллар. Холобур, от ыйын 6 күнүгэр 2589 кг үүтү аһытан, дьүдэтэн баран таах тоҕон кэбиспиттэр. Үүт сыатын туһунан ыанньыксыттартан көрдөбүл туруоруллубат буолбут. Ынах сүтүүтэ, уолуута аҕыйаҕа суох. Кыыл Баһын ферматыгар 6 ынах ыаммакка уолбут, биир ынаҕы табигин иһин уолларбыппыт диэһэллэр. Манна үүтү тутар пуун тутуллубатах. Ыабыт үүттэрин хотоҥҥо тутаалар, оттон үүт тургэнник аһыйыыта, киртэһиигэ тахсар.

Көрдөрөн агитацияны оҥоруу-га сэптээх суолта бэриллибэт. Ыанньыксыттар тэҥнээһиннэрэ үүтү ыан, былааннарын, эбээһэтэлистибэлэрин, хайдах толорон иһэллэрэ уопсай көрдөрүүгэ таһаарыллаҕ, сурулан испэттэр, көрдөрүү дуоскалара үлэлээбэттэр. Политинформатордар, агитатордар даҕаны кэстэр ыалдьыттар буолбуттар. Үлэ хамнас туругун кытта билиһиннэрии, баар итэҕэстэри туоратыыга сорук-тары туруоруу, фермалар үлэһиттэрин кытта сүбэлэһии суох.

Партком көһө сылдьар мунньаҕар отделение фермаларыгар тоҕо манньык итэҕэстэр тахсыбыттарын уонна ону туоратар сорук-тар тустарынан принципиальнай, деловой кэпсэтии буолла.

Үүт ыама намыһаҕын сүрүн биричиинэтинэн сайылыкка тахсан баран тэрийэр үлэ улаханнык мөлтөтүллүбүтэ ыйылынна. Ол курдук, фермаларга коммунистар управляющай А. П. Листиков, бригадьыыр К. Д. Павлуцкай уонна элэктээх партийнай тэрилтэтэ (секретарь А. Г. Захарова) бииргэ да сылдьыбатахтар. Ити түмүгэр кыаллыах да үлэлэр толоруллубакка, туоратыллыах да итэҕэстэр туоратыллыбакка салҕанан таһаарыллыбыттар. Үлэ туругун иһин дьонтон ирдэбили туруоруу, хонтуруолу олохтооһун уонна баар итэҕэстэри бириэмэтигэр туоратыыга дьаһаллары ылан иһии тэриллибэтэҕэ, дьону кытта үлэ мөлтөтүллүбүтэ бэлиэтэннэ.

Партком үүт буорту буолуутугар, таһаарыллыбыт итэҕэстэр иһин отделение туһаайыннаах салайааччыларын партийнай сэмэҕэ тарта уонна баар итэҕэстэри кылгас бириэмэ иһинэн туоратарга соруктары туруорда.

А. ТУРАНТАЕВ.

Колхозтар икки ардыларынааҕы

КРАСНОДАРСКАЙ КЫРААЙ. Тимашевскай аграрнай-промышленнай производственнай холбоһукка ынах сүөһүнү уотар, сүөһү аһылыгын бэлэмниир механизированнай комплекстар, күҥҥэ 315 тонната оҥорор комбикормовай завод, 5500 гектар ходуһа уонна мэччирэҥ сирэ киирэллэр. Сүөһүнү уотар комплекс 24 корпустаах, олорго биир кэмҥэ 16 тыһыынчаттан тахса сүөһүнү туталлар. Холбоһук пайщиктааахтарынан түөрт совхоз уонна сүүрбэ колхоз буолаллар.

Бэс ыйга Тимашевскай холбоһук государствоҕа 10800 сүбан сүөһүнү туттарда. Предприятие ыраас барса үс мөлүйүөн солкуобайга чугаһаһар.

Снимоктарга: үөһэ—коммунист Геннадий Головко. Кини сүөһүнү уотар комплекс бастыҥ звенотун салайар. Үчүгэйдик үлэлиирин тэҥэ тыа хаһаайыстыбатын институтугар кэтэхтэн үөрэнэр. Аллараа—сүөһүнү уотар комплекс уопсай көстүүтэ.

Е. Шулепов фотота. ССТА фотохрониката.

Куоталаһыы көдьүүһүн салгыы үрдэтэр иһин

ПРОФСОЮЗНАЙ ОЛОХ

Биһиги обществобутугар норуот хаһаайыстыбатын сайыннарыыга тэһэтэр күүһүнэн социалистическай куоталаһыы буолар. Ол иһин ССКП Киин Комитета бу боппуруоска уһулуччу улахан болҕомтону уурар. Тохсус пятилетка төрдүс, түһаах сылын былааннарын болдьоҕун иннинэ толорорго дойду норуотун хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин Бүтүн Союзтааҕы социалистическай куоталаһыыларын туһунан ССКП КК, ССРС Министрдэрин Советын, ПСБСКС уонна ЫБСЛКС КК уураахтара сүҥкэн улахан түмэр уонна коҕулүүр суолталаахтар. Партия уонна правительство баҕаы дьаһаллара үлэһит коллективтарга, хас биирдии рабочайга, колхозтааҕы моральнай да, материальнай да өттүнэн тэгүрүччү коҕулүүллэр, производствоҕа үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэргэ, үлэ хаачыстыбатын тупсарарга, культуратын үрдэтэргэ эбээһинэстииллэр.

Биһиги оройуоммут үлэһит дьоно, социалистическай куоталаһыыга киирсэн туран, тохсус пятилетка төрдүс, түһаах сылын былааннарын болдьоҕун иннинэ толорор иһин үүтэ сүобастаахтык үлэлииллэр. Ол туоһутунан былырыын сыл аҥардааҕы түмүгүнэн оройуоммут республика тыа хаһаайыстыбатыгар дьарыктанар киин оройуоннарын болоҕор социалистическай куоталаһыыга иккис миэстэҕэ тахсыбыта да буолар.

Социалистическай куоталаһыыны үчүгэйдик тэрийэн күрүүтүн атыттартан ордук көрдөрүүнү ситиһэр хаһаайыстыбаларынан биһиэхэ Эрилик Эристиин аатынан колхоз уонна Сүбүрүүскай аатынан совхоз, оттон промышленнай, производственнай тэрилтэлэртэн эт-үүт комбината уонна «Сельхозтехника» отделениета буолаллар. Куоталаһыы знамятын күөрэччи тутар, атыттарга холобур буолар бастыҥ маяк дьон ахсааннара сылтан сыл аайы элбээн иһэр.

Оройуон экономикатын уонна культуратын салгыы дохсуннук сайыннарыыга партийнай тэрилтэлэр салалталарынан социалистическай куоталаһыыны быһаччы тэрийээччилэринэн профсоюзтар месткомнара, райкомнара буолар кэстээхтэр. Хомойуох иһин, үгүс сирдэргэ бу улахан суолталаах государственнай дьыалаҕан биһиги профсоюзнай тэрилтэлэрбит ыраахынан ситэтэ суох дьарыктаналлар.

Куоталаһыы көдьүүһүн эсэо үрдэтэр туһугар тугу ситэрииэн, чиниэтэн биэриэххэ наадаҕый?

Бастатан туран, месткомнар, райкомнар бииргиилээн дьону кытта үлэни чопчу былааннаан, тиһигин быспакка ыытан рабочай, колхозтаах, специалист социалистическай эбээһэтэлистибэтин, айар былаанын хайаан да толороругар ситиһиллиэхтээх. Итинникэ көрдөрөн агитация, алын бачаат, олохтоох радиотан биэриилэр сатабыллаахтык туһаныллыахтаахтар.

Иккиһинэн, биир үлэлээх коллективтар, биир идэлээх рабочайдар уонна колхозтаахтар хардарыта ыҥырсан, куоталаһан үлэлээһиннэрин көхтөөхтүк, дьаһыллаахтык тэрийиэххэ. Бу дьоҥҥо ордук тэнийимтэ формалары кииэгик, маассабайдык туһаныахха. Итинэн сибээстээн коллективтар, производство бастыҥнара хардарыта сылдьыһыылара, үлэлэрин опытын атастаһыыларын былааннаахтык олохтуохха.

Үсүһүнэн, социалистическай куоталаһыы гласноһын күүһүрдэр сыалтан хас хаһаайыстыба, предприятие, тэрилтэ, учреждение ахсын Бочуот дуоскаларын, оттон хас ферма, звено, сыах ахсын көрдөрүү дуоскаларын тиһигин быспакка үлэлэтиэххэ.

Төрдүһүнэн, оройуон колхозтара уонна совхоһа, промышленнай, производственнай тэрилтэлэрэ атын улуус оройуоннар туһааннаах хаһаайыстыбаларын, предприятиеларын, тэрилтэлэрин коллективтарын кытта күрэхтэһэн үлэлээһиннэрин тэрээһинин салгыы тупсарыахха. Бу салааҕа инникитин сүрүн болҕомто бастыҥ опыты, наука ситиһиилэрин олохтооһуҥҥа, дьон олорор, үлэлиир усулуобуйаларын тупсарыыга уурулуохтаах. Холобур, биһиги совхозпутун кытары куоталаһар Алексеевскай оройуон Петр Алексеев аатынан совхоһа сүөһү иитиитин идэтийиитин, ыарахан үлэлэри механизациялааһыны сүннүнэн сөптөөхтүк быһаарда. Оттон биһиги оройуоммут Ленин аатынан колхоһа түөрахтаах культуралар үүнүүлэрин ылыыга, эрилик-тэр үүтү ыаһыҥҥа, сүбүрүүскайдар бороону төрөһүтүүгэ баланча үчүгэй көрдөрүүлээхтэр. Ол эрээри бу хаһаайыстыбалар, хардарыта куоталаһар эрээри, халлыылаах салааларын эрэ көтөҕөргө байа-байэлэриттэн бэччумнаах араҕдык туһаныбаттар. Онон инникитин хардарыта сылдьыһыылары ордук былааннаахтык, куоталаһар коллективтарга ордук көдьүүстээхтик тэрийиэххэ. Бу өттүнэн профсоюзтар райкомнара уонна месткомнара бэйэлэрин үлэлэрин тупсаралларэ наада. Колхозтар уонна совхоз икки ардыларынааҕы уонна истэринээҕи социалистическай куоталаһыыны тыа хаһаайыстыбатын уонна соҕотуопка үлэһиттэрин профсоюһун райкома баһылаан-көһүлээн ыытыахтаах.

Түмүктээн эттэххэ, социалистическай куоталаһыы тэрээһинин тупсарыыга, көдьүүһүн үрдэтиигэ оройуон бары профсоюзнай тэрилтэлэрэ дьиҥнээхтик ылсаллара, бу сүҥкэн суолталаах үлэҕэ олохтоох партийнай тэрилтэлэргэ көмөлөрүн күүһүрдэллэрэ эрэйиллэр. Социалистическай куоталаһыы — профсоюзтар хаан-уруу дьыалалара.

В. ЛЫТКИН,
профсоюзтар оройуоннааҕы советтарын президиумун председателэ.

БАРЫ ОТЧУТТАР КҮННЭЭҔИ НУОРМАНЫ ТОЛОРОЛЛОРУН УОННА АҺАРА ТОЛОРОЛЛОРУН СИТИҺИЭҔИҤ!

ЭРЭЛБИТИН СУТЭРБЭППИТ

Быйыл сир кырса куох. Онон ааспыт сыллааҕар үүнүү да кобүччү буолуо диэн санаабыппыт. Ол эрээри саас кыта олус тымныы буолан от кыайан тахсыбатаҕа. Онтон кэлин илгэлээх ардахтар түһэннэр санаабыппыт кыаттарбыттара. Аны сотору-сотору ардаан, күһүн көрбөккө эмиэ да дьиксиниэрбитэ. Быһата, оттуунэн буолбатах муокас дьыл кэллэ. Бу кэлин түһүтэлээбит куйаастартан от билиэ-кэстэ өрө анньылан сөп этэ да, эрэлбит кыайан туолбата. Үүнүүтэ олус үбүлас, кылгас, кыыбаайы.

Холуһаҕа, быйылгы дьыл сиэринэн, сии сөпкө киирбиппит, бирилгэдэ салалтата звенолары бары наадалаабынан бириэмэтигэр хаччыйа сатаабыта. Өрөмүөн үлэтин эрдэ саҕалаабыппыт, звенолар састааннарын даҕаны сөпкө сүүмэрдээбиттэрэ. Звенолорга үксэ оҕолор, ол гынан баран сорохторо хаһыс да сылларын үлэлээбит опыттаах дьон. Холуһаҕа киирэн түгү гынахтарын чопчу билэллэр, отчуттар режиимнэрин тутуһа үөрэммит оҕолор.

Бэйэм колхоз үлэтигэр сэрии сылларыттан эриллэбин. Оччо лорго, кырдьык даҕаны, кытаанах этэ. Сүрүн күүспүт—эрэ, дьахтар буолара, биир эмэ оҕонньордоох буолбаххына үөрэриҥ. Ону тэҥэ билиҥҥи курдук техника суоҕа, уот-кураан сыллара уонна ас-таҥас тииййбэтэ эбилик буолбуттара. Бирилгэдэ салалтата миигин сыл аайы оттуур звенону салайтарара.

Билигин бэйэм сылгыһыппын. Ону тас оттуунэн быйыл эмиэ механизированнай ағардаах звенону иттэрэйбиттэрэ. Сорукпут да ботуччу—5500 центнер. Оттуур сирбит сүнньүнэн Хоҥду үрэҕэ. Билигин навесной охсордорунан үлэлиибит. Онон дулҕалаах, аҥхалааттаах сирдэргэ киирдэрбит эрэ улаханнык эрэйдэнэбит, быһаарабыт. Кыра соҕустук сэрэбэ суох тутуннаххына, алдьаныы-кээһэнии да тахсар. Кэлин сылларга трактор охсоро суох буолан эрэйдэнэ, хантан да булбаккын. Биһиэнин курдук куһаҕан сирдээх-уоттаах дойдуга трактор буруута олус наадалаах этэ. Дьонум хонуутаабы оттууларга хоно сылдьан үлэлииллэр. Өттөн бэйэм сылгыларбын көрө-көрө соровор сарсыарда баран иһэн, соровор киэһэ тэннэрбор эргийэн балаҕаннньаларын билсэбин. Бары сүбэлэһэн хайдах дьаһаннахха ордугун быһаарсабыт. Сүрүн болҕомтобутун оттонуохха айылаах сири өлөччү ылларга, муҥньуу уонна кабаһын хаалбатыгар уурабыт.

Звено үлэтин кэлин түһүтэлээбит баһысхан ардахтар улаханнык атахтааттылар. Ардыгар күн аайы кэлэн саккыраан ааһар. Үрэхпит сүнньэ сорох сирдэринэн уулаана. Күн-дьыл туран биэрдэр, күүспүт кыайарынан оттуур баҕалаахпыт. Мантан антах кураанынаатаҕына, мэһэйэ суох үлэлэттэҕинэ, оттуур сирбит эрдэ бүтэр кыахтаах. Ол гынан баран оту үс хонуктаах лиэччилэр. Онон эрэлбитин билигин даҕаны сүтэрбэппит, баҕар, мантан инньэ өппут өрө анньан кабиһкэрэ. Оччоҕуна былааны толорууу ағардаах бэйэбититтэн тутулуктаах буолуоҕа. Онуоха биһиги тэрээһиммит, үлэ дьиссиплиинэтин уонна режиими тэбэ тутуһарбыт, дьулуурбут быһаарыаҕа.

Графикпытыгар ырааҕынан тииййбэт да буоллар, күн-дьыл туран биэрэр кэмнэрин таба туһанан, оттоммут оту балаҕан кэбиһэ сатыыбыт. Билигин бу тэтиммитин өссө күүһүрдэргэ кыһанабыт, оччоҕуна эрэ ылыммыт соруктутун толорор кыахтаныахпыт.

Н. КУЗЬМИН,
Эрилин Эристиин аатынан колхоз Чакырдааҕы бирилгэдэтин звеновода.

ОБЩЕСТВЕННОСТЬ АКТИВНАЙДЫК КЫТТАР

Сылаҥ нэһилиэгин общественноһа быйыл оттооһуҥҥа тэрээһиннээхтик кыттар. Сүөһү иитиитин өрө баҕатын бэлэмнээһиҥҥэ общественность кыттыытын туһунан бөппүрүөс нэһилиэнньэ активы кытта холбоһуктаах уонна икки партийнай тэрилтэлэр холбоһуктаах мунньахтарыгар көрүллүбүтэ. Онно бары общественнай тэрилтэлэр уонна нэһилиэнньэ от хомуурун уонна эбии аһылыгы бэлэмнээһин үлэтигэр кыттыыларын туһунан киэҥ дьүүллэһии, кэпсэтии буолбута, үлэ былаана ылыныллыбыта.

Отделение үрдүнэн барыта 42000 центнер от оттонуохтаах. Итиннэ ииннэн общественнай тэрилтэлэр, сулууспалааххтар күүстэринэн 600 центнер от, 150 центнер эбии аһылык соротуопкаланыахтаах. Ол курдук, Сылаҥ орто оскуолатын коллектива 200, учаастактааҕы балыыһа үлэһиттэрэ 80, эргиэн үлэһиттэрэ 60, оҕо тэрилтэлэрин үлэһиттэрэ 180 центнер оту оттоон туттарыахтаахтар. Маны таһынан 10-тан тахса сулууспалаахтар уонна пенсионердар бэйэлэрэ туспа сорук ылынан оттууллар, сорохтор бастааннай оттуур звеноларга сыһыарылыннылар.

Оттооһун ударнай ыйын маҥнайгы күннэрин оккуо икки күннээх массабай тахсыынан көрсүбүт. Субуотунньукка Улахан Күөл, Бэрэ, Түөйэ детсадтарын, оскуола, сельсовет, культура үлэһиттэрэ кыттыыннылар. Ити күннэргэ 150 центнер от кэбиһилиннэ, 200 центнер хабыкта хомулунна, элбэх бугул туруорулунна. Ордук таһаарыылаахтык учууталлар И. М. Дягилев, Никитин, Н. Д. Собакин, культура үлэһиттэрэ Б. Б. Ермолаева, Е. И. Софронова үлэлээтилэр.

Учууталынса Ульяна Николаевна Протодьяконова салайааччылаах 18 оҕолоох тутуу этэрээтэ 360 миэстэлээх саҥа оскуола тутуутугар кэмэдьиэн түннүктэр, аннар холуодаларын, наличниктарын, уулан ититиилэр систиэмэ турбаларын, батареяларын кырааскалыы сылдьаллар. Үөрэнээччилэр үлэлэрин таһынан агитбригада тэринэн оттуур звеноларга, сайылыктарга ыалдьыттыыллар. Агитбригада хайыы-үйэ түөрт сиргэ: Кордугэннээх, Үс Көлүйэ фермаларыгар, Бэрэ бирилгэдэтин үлэһиттэригэр уонна холуһаҕа Андрей Чепалов звенотун отчуттарыгар сылдьан лекция ааҕтылар, концерт көрдөрдүлэр.

Оттооһун тэтимэ олус бытаан, отделение графиктан ырааҕынан хаалан иһэр. От үүнүүтэ мөлтөх, ардах сотору-сотору кэлэ турар, онон сүөһү былааннаах аһылыгын бэлэмнээһиҥҥэ улахан ыарахаттар үөскээбиттэринэн общественность көмөтүн хаһааҥҥытааҕар да күүһүрдэр соруктаахпыт. Иннинэ кини хас нэдиэлэ аайы иккилии күннээх субуотунньуктары, баскыһыанньыктары оттооһуҥҥа уонна эбии аһылык соротуопкатыгар тэрийэргэ быһаардыбыт.

Б. БАИШЕВ,
нэһилиэк Советын исполкомун председателэ.

ДЬУЛУУРДААХ ҮЛЭНЭН

Субуруускай аатынан совхоз Сылаҥнааҕы отделениетыгар быйыл барыта 14 звено тэриллэн оттуур. Олортон үһэ Амма үнүүр Мырылаҕа бааллар. Ити иһиттэн биэс кэлэ звенолара бэйэбит икки ардыбытыгар социалистическай куоталаһыыга киирсэн үлэлиибит.

Мин салайар оттуур звеном чилиэннэрэ бары VII—X кылаастар үөрэнээччилэрэ. Кырдьык эдэр дьон, ол эрээри хас да сайыннаах үлэ практикатын барбыт үлэһиттэр. Ол да иһин отделение салалтата быйыл Вова, Митя уонна Костя Макаровтарга үс кэлэ охсорун итэҕэйдэ.

Бу күннэргэ үс массыына охсубутун соротох мунньарынан VII кылаас үөрэнээччитэ Проня Федоров мустара сылдьар. Проня төһө да кэмин куоттарбакка, охсууну ситэн иһиэн баҕарбытын иһин, киниэхэ киэптээһиннээх буолсу. Ол иһин иккис мунньары булан биэрэллэригэр отделение салалтатыгар туруорсабыт. Онтон атыттар, биһиги, 4 киһи, дьоммут кэнниларгыттэн ардахха быллдьаһа оту кобиһан, учугэйдик күрүөлээн-хаһаалаан иһэргэ дьулуһабыт.

Биһиги звенобут, от үүнэрин кэтэһэн уонна сэппит-сэбиргэлбит да ситэ бэлэмэ суох буолан, эккэ хойутаан киирбитэ. Былааммыт—3000 центнер. Аҕыс киһиэхэ аччыгыйа суох былаан. Билигин илиигэ тутпут, кэбиспит эппут 100-тэн эрэ тахса центнер. Ол да буоллар, хаалыыбытын бэйэбит дьулуурдаах үлэбитинэн ситиһиннэрэр, былааммытын толорор биир бигэ быһаарыныылаахпыт.

С. МАКАРОВ,
оттуур звена салайааччыта.

ОРДОРУНАР ҮҮТҮ — ГОСУДАРСТВОҔА

Хайахсыт бөһүөлэгин илин үһүгүнааҕы төмтөргө хас бээтинсэ ахсын олорор дьиэлэр тустарынан уулуссаҕа бэрт ырааһтык суруйуллубут-сотуллубут, кичэллээхтик сабыллыбыт биэдэрэ кэккэлэтиллэллэр. Маны бастаан көрбүт киһи эрэ муодаргыах курдук: ааһар массыыналартан уу ылары бэлэмнээммиттэр дуу диэҕи, иһиттэрэ кыраҕа дылылар; маныыксыттар фермаҕа биэдэрэрын ылтаары гыммыттар диэҕи, чугаһынан ферма суох курдук.

Ити иһэн биир киһини көрсөн ыйытабыт.

— Ээ, ити «сарыаллар». Бүгүн кинилэр уочараттара,—диэт, киһибит ааҕа халаан илгистэ турда.

„Бүгүн—„сарыаллар“ уочараттара“

Быһа холуйан дьэ өйдөөтүбүт. Сельсоветка тиийэн исполком председателэ М. С. Леонтьеваны кытта кэпсэтэбит.

— Дьэ ити ордорунар үүппүт,—диир Матрена Семеновна.— Үөһээ Бүлүү оройуонун Харбалаах сэлиэнньэтин олохтоохторун баһыымнарынан нэһилиэкпит ыаллара быйыл государствоҕа алта тонналлан итэҕэһэ суох үрүҥ илгэни туттарарга соруктаммыттара. Билиҥҥитэ куһаҕана суохтук иһэбит, үс тонна курдук үүтү хайыы-үйэ атыылаатыбыт.

Бу үлэни хайахсыттар агитзоналарынан тэрийбиттэр. Ити биһиги түбэһэн көрбүт сарсыардабытыгар «Сарыал» агитзона олохтоохторо бэйэлэрин ордорунар үүттэрин тутар пууҥҥа ылтаары массыынаны тоһуйа таһаарбыттар. Нэдиэлэ атын күннэригэр атын зоналар графиктара эбит.

Үчүгэй тэрээһин.

Е. АФАНАСЬЕВ.

ҮӨРЭ-КӨТӨ ТУТТАРАЛЛАР

Сарсыарда эрдэ Үрүҥ Күөл бөһүөлэгин уулуссатын үстүн биэдэрэ тиэйиилээх тэлиэгэлээх оҕуһу сиэппит бэрт халку, бытаан сөбүс туттуннуулаах-хаптыһыылаах киһи иһэр. Ыаллар олбуордарын аанныарын ааҕа сотору-сотору тохтоон дьиэҕэ киирэр. Муодарҕаан ити киһини уонна түгү гынарын дьоннтон ыйыталаһабын. Маннааҕы олохтоох детсадка уу баһааччынан үлэлиир Иван Касьянович Собакин диэн үһү. Киниэхэ нэһилиэк Совета ыаллартан ордорунар үүттэрин хомуйан заводка илдьэн туттарыыгар эбии ноҕоруускa биэрбит. Ол иһин эрдэлээн үлэлии сылдьар эбит. Аны бэйэтэ аналлаах үлэлээх эбээт. Кинитэ суох детсадка эмиэ биир да муҥутэрэ сатамматтар. Күөлтэн хаста эмэтэ кырынан ууну баһыы, подвалтан муууһу ылан куукунаҕа тиэрдии, маҕаһыынтан бородууктаны тиэйии—барыта кини күннээҕи түбүктэрэ.

— Татьяна Петровна, дорообо. Аасыыт сырыыга эһигиттэн 36 кг үүтү туппутум, онтукаҥыт сылата 4 бырыһыан үһү. Онон үчүгэй. Бүтүн төһөнү бэлэмнээтиҥ?

Итинник хас биирдии ыал аайы тохтоон, быһаарсан үүтү тутуу биир туспа түбүктээх үлэ. Ордорунар үүтү государствоҕа туттарыы улахан суолталааҕын таба өйдөөн, утуйар уутун да кыһгатан И. К. Собакин үлэтин чааһын сарсыарда 6 чаастан саҕалаатаҕа ити.

— **Барыта 4 тоннаттан** ордугу туттум,—диир кини мин ыйытыыбар эппиэттээн.— Нэһилиэнньэ аккаастаабат, сорохтор, хата, барыстаах диэллэр. Онон үөрэ-көтө туттараллар.

Үөһээ Бүлүү оройуонун Харбалаах сэлиэнньэтин олохтоохторо ордорунар үүттэрин (ынах ахсыттан 125-тии кг) государствоҕа туттарарга соруктанан, республика үрдүнэн таһаарбыт ыҥырыыларын оройуон үгүс нэһилиэктэрэ өйөөтүлэр. Кинилэр бэйэлэрин Советтарын исполкомнарыгар ити бачыымы киэҥник дьүүллэһэн баран, бу үлэҕэ депутаттары уонна активы киэҥник тардарга быһаарыммыттара.

Итинник быһаарыыны Хадаар нэһилиэгин Совета эмиэ ылыммыта уонна нэһилиэнньэттэн 5 тонна үүтү хомуйан государствоҕа туттарарга соруктаммыттара.

—Нэһилиэнньэттэн ордорунар үүттэрин хомуйуута уонна заводка илдьэн туттарыыта,—диир нэһилиэк Советын исполкомун председателэ М. М. Мартынов,—И. К. Собакины анаабыппыт. Атын илдьэ киһини булбаккабыт, кинини талбыппыт. Ол иһин сарсыарда эрдэлиир, оччоҕуна эрэ үлэтигэр оҥустарбат. Былааммытын бу ый иһинэн толорор кыахтаннабыт. Онуоха кини үтүөтэ улахан.

С. ОСИПОВ.

Б ҮГҮНҮҮ колуона мичаттар иннилэригэр бэлгэччулаах эрэ үөрахтаҕыны таминэн «Оскуола—производство—үрдүк үөрэх» диэн сөрүк туһар. Малы олоххо киллэрии—олохтоох партийнай, советскай, комсомольскай тэрилтэлэр уонна бүттүүн общественность мүччүрүйбэт эбээһинэстэрэ.

Хатылыа орто оскуолатын аатыгар түөрт сылларга 150-тан таҳса оҕо бүтэҕэ. Кинилэртэн үгүстэрэ оройуон хаһаайыстыбаларын аралдьыта сылдьаллар, ыарыһахтарга көмөлөһөллөр. Сүүрбэччэҕэ чугаһыыр выпускниктар Советскай Союз үрдүк үөрэҕин аралдьыта наведениелэригэр үөрэнэллэр. Бу оскуола кэккэ сылларга устаалыгар оройуонтан үчүгэй үлэлээхтэр-ахсаанньыгар сыһыаннаах. Оскуола учууталлара бэлэх коллективка түмүстүлэр. Манна үчүгэй үлэлээх учууталлар адыҕа суох.

Үдэ Кыһыл Знамята орден кавалера, оскуолатыгар партийнай тэрилтэ секретара Дарья Петровна Кладкина орооһуну интэриэһиргэтэр дьыалатыгар үгүс сыратын биэрбит учууталынан буолар. Кини үөрэтэр предметигэр, математикаҕа, үөрэҕи бырыһыана уонна хаачыстыбата мэлдьи үрдүк буолааччы. Үөрэнээччи оҕолоро оройуоннаах уонна республикаҕа ыытыллар математическай олимпиадаларга сыл ахсын кыттыһыны ылаллар.

Физика учууталыа Петр Никифорович Попов бырабаһыатынан астрономическай кабинет сертификатээхтик үлэлиир. Кабинеты салгыы оссо хаһаатар быланнаахтар. Учууталыыса Анна Ивановна Соловьева оҕолору теоретическай билиилэрин практикаҕа чинэтэр сыалларах оскуола таһынаадьы участокка ороруот астарын үүнэригэ үлэлэтэр.

Хатылы орто оскуолатын былырыын бүтэрбит 20-тан таҳса выпускниктар Хатылы, Соловьев отделениелэригэр сүрүннээн фермаларга таһаарымсыаахтык үлэлии сылдьаллар. Холобур, Хатылытаабы отделениеҕа ССКП райкомун чилиэнэ В. К. Дорогунова салайар «Сарыал» ыччат-комсомольскай ферматын ыанньыксыттара комсомолкалар Дарья Ефремова 15 ыһахтан 9000 кг үүтү ыыр быһаанньалаһын 13880-гэ тиэрдэн, 154,2, Дарья Егорова 15 ыһахтан 12910 кг ыан 126,5, Людмила Павлова 15 ыһахтан 13116 кг үүтү ыан 115,8 ырыһыан толордулар. Кинилэр, түөрт сыл 6 ыйын туруттунан биирдии ыһахтан 710-нуу кг-ма ыыр-абаһаатыстибалаахтарын 893 кг-ын толорон, совхоҕа биһиги мээстэрэ ыһаллар.

Ити курдук, совхоз үрдүнэн хас отделение сайы производство аралдьыларыгар ыччат төһүү күүс буолар.

Орто оскуоланы быйыл бүтэрбиттэр, үгэс курдук, эмиэ тутуспутунан производствоҕа үлэлии барарга быһаарыныылар. X кылаас ыыдаас 11 выпускница, V «а» кылаас 13 үөрэнээччитэ Мырылаҕа сүөһү үлитигэр үлэлииллэр.

Сүөһү аһылыгын бөҕө базатын бэлэмнээһинигэ комалөһөр сылдьыһан быйыл оскуола коллектива үөрэнээччилэр аттууру икки звеноларын тэрийдэ. Отделение комсомольскай тэрилтэтин секретара Николай Винокуров салайааччылаах 13 киһилээх механизированнай ангардаах звено Бабаҕанан, Таатталан, Хаанчаҕынан маршруттанан үлэлэ турукка.

Үөрэнээччилэр икки звеноларын история учуутала Семен Семенович Протодьяконов салайар, Кинилэр Туолумаҕа сүүрбэччэ буоллаҕына балаҕаннара хоно сылдьан оттоон эрэллэр. Манна эдэр дьоҥҥэ кырдьаҕас рабочай-пенсионер Петр Попов сэп-сэбиргэл оногоотуунан уонна пенсионерка Анна Павлова бэлэх ыһаҕы ыан, астарын астаан биэрэ баҕа оттуларынан көмөлөһөллөр. Бу звено 1500 центнер оту оттуур былаанныах.

Итилэри таһынан оскуола Семен Атласов салаатыгар 20 сэлээһин кирпииччэ үктүүр звенону, алыы кылаастар оҕолоругар лабыкта хомуйуутугар эмиэ бастайааннай үлэлиир бригаданы тэрийэр сорунныах.

П. МАКАРОВ.

ҮЛЭЊИТ ДЬОН ҮҮНЭЛЛЭР

21 сыл ыҥыыр үрдүгэр

Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии кыттыылааха С. В. Макаров Субуруускай аатынан совхоз Сылгыһаатыгар отделениетыгар сылгыһыт-звеновод үлэлиир.

Семен Васильевич 1920 сыллаахха Сылаас нэһилиэгэр аҕаларын карганнаах тарбобутта. Кыра эрдэҕиттэн колхоз үлэтигэр-хамнаһыгар буспутахаппыта. Аҕата эрдэ өлөн, баһыс кыллаастан кыайан үөрэммэтэҕэ.

1945 сыллаахха Советскай Армия кэккэтигэр сылырыллан, японскай интервенсиялары утары сэриигэ кыттыбыта. Дойдутугар 1946 сыллаахха эргиллэн кэлбита, «Коммунизм иһаата» колхозка хонуу бригадаһыринэн, онтон түүлээхситинэн үлэлээбита.

Сэрии ветерана 1953 сылтан күн бүгүнүгэр диэри, сүүрбэттэн таҳса сыл, сылгыһыт-звеновод. Семен Васильевич 1970—1973 сс. сылгыны тыыннаах нитиинэн 96, кулун деловой тахсыытын 80-и таҳса бырыһыанга тиэрдэри систибит. 1971 сыллаахха 99 бырыһыан торуоҕу илдьэ Советскай Союз үөбэр сүрэҕэр—Москваҕа ССРС НХСБ-тар кыттыбыта.

Быйыл 131 сылгыны тыыннаах нитэн сыл таһаарда, 60 ийэ биэттэн 55 кулуну ылла. Кыстык уонна 1974 сыл бастакы ангарын түмүгүнэн социалистическай куоталаһыыга киин салайар звенота улахан сылгыны тыыннаах нитиинэ 99,5, кулун деловой тахсыытын 88,3 бырыһыанга тиэрдэн оройуоннаҕа бастаата.

Сэрии уонна үлэ ветерана С. В. Макаров «Японияны кыайыы иһин», «ССРС Сэбиланнылээх Күүстэрин 50 сыла» медальдарынан, «1973 сыл. Социалистическай куоталаһыны кыайыылааба» знагынан уонна хас да төгүл Бочуотунай грамоталарынан наҕараадаламмыта, сыаналаах бэлэхтэри ылбыта.

Семен Васильевич—11 оҕо аҕата. Кэргэнэ Александра Прокопьевна оҕо садыгар үлэлиир. Кинилэр маҥнайгы оҕолоро Шура орто оскуоланы бүтэрэн совхозка ыанньыксытынан, онтон оҕо садыгар нитээччинэн 2 сыл үлэлээн баран, үөрэххэ киирээри экзамен туттарса куоракка сылдьар. Улахан уоллара Проня быйыл онуоҕу бүтэрэн эмиэ производствоҕа тарыста. Коля IX, Уля VIII, кинилэри аныыбын үс кыыс V-IV-II кылаастары үөрэнэн бүтэрдилэр.

Макаровтар кэргэннэрэ, үлэһит дьон үгэстэриннэн, аныгылыы байылыаттык, культурнайдык олороллор.

Семен Васильевич сайыныы, сылгыларын бэрийэн коро-көрө, оҕолоруун батыһынара сылдьан моой оттуур, үлэҕэ үөрэтэр үгэстээх. Аастыт сайын от үүнүүтэ молторуун да иһин илии звенотуттан хаалыыбакка оттообуттара. Быйыл Уһун Күөл сылгыһыттарын кытта звено тэриннэн 1300 центнери оттуур былаһаахтаах икки охсор, биир мунньар массыыналаах Таҥда сиригэр бардылар. Звеновод С. В. Макаров бу сэрүгүн толороро саарбаҕа суох.

Е. ОКОЕМОВА.

Снимокка: С. В. Макаров.

МЭӨНЭ СЫЛДЬАР ЫТ[illegible] СЭРЭНИҤ

Врач сүбэтэ

Нуучча улуу суруйааччыта, врач А. П. Чехов маҥнык диэбитэ: «Уттаҕ кутталыы курдук олус эрэйдээх нар, кутталлаах марыы суох. Мин ниримтийэн марыыга молдьыбыт киһиини аан бастаан көрөн баран, биэс күнү быһа бэйэм нарбит киһи курдук Буолан хаалбытым уонна бу күн сирин үрдүгэр ыты иитэр дьоҥтон уонна ыттартан ордук абаһы көрорум отчотооҕуга суох этэ».

Кэнники кэмгэ биһиги республикабытыгар ыттар, куоскалар, табалар, кыыс кырсалар уо. д. а. кыымнар ниримтийэн молдьор сирдэрэ биир буолуталаатылар. Оноон сыстыһыыттан дьоҥ ниримтийэн молдьор кутталлара суоһаата. Наука билиҥҥи ситиһиилэрэ ити кутталлаах марыыны туоратар кыахтаах. Саамай түмүктээх дьаһалынан ниримтийэн молдьор уонна оннук молдьахтарын сөптөөх кыыллары биэрт түргэнник суох оҥоруу буолар.

Саха АССР Министрдэриин Советын быйыл кулун тутар ыйдааҕы уурааһынан Саха сиригэр ыттары уонна куоскаларын тутуу бырааблыкаларын бигэргэтиллибита уонна бачаэккэ тахсыбыта. Хомойуох иһин, үгүс дьон ити бырааблыаны тутуспаттар, иитэр ыттарын боскоо сыырытыннараллар, уулуссаҕа быата уонна томторуга суох күүлэйдэтэ таһаараллар.

Быата уонна томторуга суох ыттар барылара, төһө да регистрациялаахтарын уонна прививканы барбыттарын иһин, мээнэ сылдьар ыттарыттан ааҕыллан, бэрт түргэнник суох оногоһуллуохтаахтар. Якутскай куораҥа, Ленскэй, Өлүөхүмэ, Суптаар уонна да атын оройуоннарга мээнэ сылдьар ыттары уонна куоскалары суох оҥоруу молотохтук тэриллэр. Ол түмүгэр элбэх дьоҥ ыыппат ыытараллар. Мээнэ сылдьар ыттары уонна куоскалары суох оҥорботоххо, ниримтийэр марыыттан быыһаныы ыарахан буолуо. Итиини нэһилиэнньэ үчүгэйдик ойдуохтээх уонна мээнэ сылдьар ыттары туһан суох оҥорор органнарга көмөлөһүохтээх.

А. СЕРГЕЕВ,
республикатаабы санэпидстанция орduк нутталлаах сыстыганнаах ыарыыларга отделын сэбиэдиссэйэ.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Таптыыр оҕом, баллыбыт, эдьиийбит, аймахпыт
ДОРОФЕЕВА ВИКТОРИЯ АНТОНОВНА
эмиэҕэ олбуһун дириҥник курутуйан туран бары доҕотторугар, табаарыстарыгар биллэрэбит.
Аҕата, балта, бырааттара, убайдара, аймахтара.

КАЛМЫЦКАЙ АССР. Городовиковскай совхоз-техникум уус-уран самодеятельнойун коллективын чугас ыргын колхоотар уонна совхоотар чабаннара итиэннэ механизатордара үчүгэйдик биллэллэр. Техникум үөрэнээччилэрэ—агитбригадалар чилиэннэрэ—ховуутаары отуулларга, кулууптарга уонна фермаларга курууппун күүгүүлээх кунду ыалдьыттар.

Снимокка: совхоз-техникум агитбригадатын үгэстээх ансамбля. (Алларааттан төһөө) В. Никонова, Р. Бамбаева, С. Манджиева, Т. Нармаева.

В. Воног фототэ. **ССТА фотохрониката.**

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—9-13-95, редакторы солбуйаччы, эпиэт-гинир секретарь—9-14-95, отделлар—9-14-95, уопсай—9-15-05.

«Саҥа олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР.